

Tenir gràcia

written by Ferran Planell | 9 de setembre de 2025

De petit, vaig pensar durant força temps que de gran em dedicaria al món de la faràndula. Era una conseqüència del tot lògica tenint en compte que els pares, insistentment, em renyaven dient que deixés de fer el pallaso. Què podia pensar jo, doncs, sinó res més que estava dotat d'un alt grau de sentit de l'humor.

Però, un bon dia, passejant agafadet de la mà del meu oncle solter, em vaig desencantar. Va ser en trobar-nos amb una coneguda vinguda de Valladolid. Ella li va demanar consell sobre quin autobús agafar per anar fins a Horta. Ell es prodigà en indicacions i quan ella li va dir: *Gracias*, ell li respongué: *las que tú tienes*.

Em vaig quedar astorat. Les seves sinuoses formes i afable rostre, restaven gairebé ocultes darrere la seva seriositat perenne i caràcter aspre. Evidentment, si ella tenia gràcia, el meu concepte d'humor quedava del tot esbiaixat.

Estroncat el meu futur com a còmic, i esperonat pel meu pare, amb els anys vaig acabar exercint d'assessor d'empreses i us puc ben assegurar que, amb hisenda, poca broma.

Va ser, però, també amb els anys i massa tard, quan vaig entendre que el meu oncle el que havia fet era una rèplica enginyosa i coqueta. Hi ha rèpliques en castellà que, més que cortesia, són un espectacle de malícia embolicada amb paper de regal. Aquesta n'és un clàssic: convertir un *gracias* innocent en un elogi de passarel·la.

El mecanisme és simple: en castellà, *gracias* vol dir tant "agraïments" com "encants personals". Així, el segon interlocutor no retorna l'agraïment, sinó que deixa anar un "les que tu tens", que en boca adequada pot fer més efecte que un perfum car entremig d'una dotzena de roses embolicades amb

un llacet.

En català, però, no funciona igual, perquè “gràcies” (en plural) no té l’ambigüïtat semàntica d’ “encants”.

No sé si aquest article servirà per justificar allò del fet diferencial davant la comunitat internacional –si és que algun dia acabem fent el pas–, però per si de cas, aquí ho deixo, no fos cas que per no haver-ho fet, no ens reconeguessin la independència.